

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **D. T. L.**, zast. Mgr. Markem Eichlerem, advokátem, se sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2023, č. j. OAM-755/ZA-ZA11-HA13-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2024, č. j. 4 Az 22/2023-31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl tak, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje podle § 25 písm. i) téhož zákona.

[2] Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku městského soudu kasační stížnost spojenou s návrhem na přiznání odkladného účinku. Namítl, že městský soud se dostatečně nevypořádal s námitkou nedostatečného zjištění skutkového stavu a nesprávně uzavřel, že stěžovatel neuvedl nové skutečnosti. Stěžovatel se domnívá, že již v žádosti o udělení mezinárodní ochrany sdělil důvody, pro které o mezinárodní ochranu opakovaně žádá, a žalovaný tak měl shledat důvody pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany.

[4] Městský soud nedostatečně posoudil žalobní námitky směřující vůči neudělení humanitárního azylu. Žalovaný pochybil, když stěžovateli humanitární azyl neudělil. Stěžovatel poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu ve věcech udělení humanitárního azylu a konstatoval, že v rámci správního řízení a následných žalobních

bodů vylíčil skutečnosti, na základě kterých mu měl správní orgán udělit humanitární azyl, a jestliže tak neučinil, vybočil z mezí správního uvážení, a z tohoto důvodu měl městský soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační stížnost není oprávněná, neboť rozhodnutí žalovaného i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. V podané kasační stížnosti absentuje zákonem a judikaturou požadovaný přesah vlastních zájmů stěžovatele, a není tedy dán důvod k jejímu věcnému projednání. K námitce ohledně neudělení humanitárního azylu žalovaný uvedl, že v souladu s § 11a odst. 4 zákona o azylu správní orgán může z důvodů hodných zvláštních zřetele posoudit podanou opakovanou žádost jako přípustnou, a odkázal v této souvislosti na rozsudek NSS ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019-74, v němž mimo jiné konstatoval, že není vadou napadeného rozhodnutí, že neobsahuje výslovné odůvodnění toho, proč se nejedná o případ hodný zvláštního zřetele.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, které jsou v řízení před krajským soudem rozhodovány specializovaným samosoudcem, pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

pokračování

[10] Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1.*

[11] Podle § 11a odst. 1 téhož zákona, *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*

[12] Nejvyšší správní soud v první řadě konstatuje, že obecné námitky týkající se nedostatečného soudního přezkumu postupu správního orgánu při zjišťování skutkového stavu bez upřesnění konkrétních pochybení jak soudu, tak správního orgánu, byly již předmětem množství rozhodnutí zdejšího soudu, namátkou lze uvést například rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004-61, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že za situace, kdy námitky učiněné v kasační stížnosti zůstávají v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise.

[13] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře k problematice opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany vyslovil již mnohokrát. Konkrétně např. v rozsudku ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009-64, uvedl, že „[p]odává-li žadatel o mezinárodní ochranu opakovanou žádost, stanoví zákon [...] o azylu, pro věcné posouzení žádosti podmínku tvrzení nových skutečností či zjištění. Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, posoudit žádost jako nepřijatelnou.“ V návaznosti na to se vyslovil také k rozsahu přezkumné činnosti správních soudů tak, že bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřijatelnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést (viz rozsudek NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74).

[14] Touto problematikou se zabýval též rozšířený senát zdejšího soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, v němž konstatoval, že „[s]právní orgán je povinen zkoumat v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přijatelnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro

udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřipustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zastaví. Zastavuje-li správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže zároveň o věci samé, tedy o mezinárodní ochraně (tzn. ani o azylu, ani o doplňkové ochraně), rozhodovat.“

[15] Ke konstatování stěžovatele, že již v žalobě uvedl, na základě jakých skutečností je přesvědčen, že podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany splňuje, Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem konstatuje, že stěžovatel v posuzované věci nově uváděl, že má dluh vůči státu, neboť zpronevěřil státní peníze v letech 2008 – 2013 a nyní má obavy z trestního stíhání a uvěznění za zpronevěru. Stěžovatel tedy sice uvedl nové skutečnosti, ovšem nešlo o takové skutečnosti či zjištění, jež by nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele jako žadatele o mezinárodní ochranu zkoumány v předchozím řízení. Jak již Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 7. 12. 2005, čj. 4 Azs 151/2005-86, „[z]atímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí“. Pokud tedy stěžovatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu. Nelze akceptovat, aby toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času, zejména změnu (bezpečnostní, politické, atd.) situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele. Při opakovaném podání žádosti je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jež může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-65).

[16] Žalovaný správně vyhodnotil, že se jedná o stejný okruh skutečností (obavy z věřitelů) jako v předchozím řízení, a nejedná se tudíž o novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu, neboť stěžovateli tyto okolnosti byly známy již v době předchozího řízení, kde měl povinnost uvést všechny relevantní skutečnosti, přesto je bez zřejmého důvodu neuvedl. Není tak splněna podmínka, že by se jednalo o skutečnosti, které nemohl uplatnit již v minulém řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[17] Žalovaný i městský soud tedy skutečnosti uváděné stěžovatele vyhodnotili zcela správně a v souladu s ustálenou judikaturou NSS. Z odůvodnění napadeného rozsudku je přitom zřejmé, jaký skutkový stav vzal městský soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc

pokračování

podstatných skutečnostech, jakým způsobem postupoval při jejich posuzování a proč pokládá námitky stěžovatele za nesprávné (např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, a ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Napadený rozsudek tedy nelze pokládat za nepřezkoumatelný. Vadou nepřezkoumatelnosti netrpí ani rozhodnutí žalovaného, z něhož je rovněž patrné, z jakého skutkového stavu žalovaný ve věcech stěžovatelů vycházel, jakými úvahami se řídil, a srozumitelně je v odůvodnění svého rozhodnutí vyjádřil.

[18] K námitce stěžovatele, že mu žalovaný měl udělit humanitární azyl, a jestliže tak neučinil, měl městský soud proto toto pochybení rozhodnutí žalovaného zrušit, odkazuje zdejší soud na výše již zmíněné usnesení rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, č.j. 3 Azs 6/2011-96, z něž vyplývá nemožnost věcného posouzení azylových důvodů v případě zastavení řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tj. také humanitárního azylu. Tato situace v posuzované věci nastala, a městský soud proto ani nebyl povinen se zabývat udělením humanitárního azylu stěžovateli.

[19] Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl totiž k závěru, že o ní není třeba rozhodovat, jelikož při rozhodnutí o samotné kasační stížnosti bez zbytečného odkladu je rozhodnutí o této žádosti již nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

[20] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[21] O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému nevznikly náklady přesahující náklady jeho běžné úřední činnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu